

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

Learning Outcome-based Curriculum Frame Work (LOCF) for

Master of Arts (M.A.)

Subject: Punjabi

ਵਿਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬੀ

Choice Based Credit System (CBCS)

Syllabus

M.A. SEM.- I & II (2024-25)

M.A. SEM.- III & IV (2025-26)

Disclaimer:

The CBCS syllabus has been approved by the Academic Council and Board of Management. Any query may kindly be addressed to the concerned Faculty.

Index

SR	Item	Page No.
1	Introduction	2
2	Vision of MA Punjabi Course	2
3	Objectives of MA Punjabi Course	2
4	Programme Outcomes (PO)	4-6
5	Programme Specific Outcomes (PSOs)	6
6	Learning Outcomes-based Curriculum Framework (LOCF)	7
7	Structure Of M.A. Punjabi Programme	7
8	Semester Wise Details Of Programme	8-10
9	Assessment and Evaluation	11
10	FA-PUN-CF-100/ Punjabi Bhasha, Sahit Ate Sabhyachar	12-13
11	FA-PUN-CC-101/ Punjabi Sahit Da Ithaas (Mudh to 1850 tak)	14-16
12	FA-PUN-CC-102/ Gurmat Ate Sufi Kav	17-19
13	FA-PUN-CC-103/ Bharti Ate Unani Sahit Sidhant	20-22
14	FA-PUN-CC-104/ Punjabi Novel Da Adhiyan	23-24
15	FA-PUN-CF-200/ Human And National Values	25-27
16	FA-PUN-CC-201/ Punjabi Sahit Da Ithaas (1851 Ton Hun Tak)	28-30
17	FA-PUN-CC-202/ Punjabi Kissa Kav Ate Bir Kav	31-33
18	FA-PUN-CC-203/ Punjabi Te Pachhmi Sahit Sidhant Ate Punjabi Alochan	34-36
19	FA-PUN-CC-204/ Sabhyachar Ate Punjabi Sabhyachar	37-39
20	FA-PUN-CC-301/ Adhunik Punjabi Kavita (1960 tak)	40-42
21	FA-PUN-CC-302/ Bhasha Vigyan Ate Punjabi Bhasha	43-45
22	FA-PUN-CE-303 (A)/ Punjabi Natak Ate Ikangi Da Adhiyan	46-48
23	FA-PUN-CE-303 (B)/ Adhunik Punjabi Vartak	49-50
24	FA-PUN-CE-304 (A)/ Nari Punjabi Sahit	51-52
25	FA-PUN-CE-304 (B)/ Media ate Punjabi Media	53-55
26	FA-PUN-CE-304 (C)/ Khoj Vidhi	56-57
27	FA-PUN-OE-305 (A)/ Punjabi Bhasha Viakaran: Mudhli Jan-Pchhan	58-59
28	FA-PUN-OE-305 (B)/ Punjabi sabhyachar : Mudhli Jan-Pchhan	60-62
29	FA-PUN-OE-305 (C)/ Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit	63-65
30	FA-PUN-OE-305 (D)/ Sirjnatmak Lekhan : Adhyan Ate Sikhilai	66-68
31	FA-PUN-CC-401/ Adhunik Punjabi Kavita (1961 Ton Hun Tak)	69-71
32	FA-PUN-CC-402/ Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara	72-74
33	FA-PUN-CE-403 (A)/ Punjabi Bhasha Vigyan Ate Gurmukhi Lipi	75-77
34	FA-PUN-CE-403 (B)/ Punjabi Kahani Da Adhiyan	78-80
35	FA-PUN-CE-404 (A)/ Parvasi Punjabi Sahit	81-83
36	FA-PUN-CE-404 (B)/ Computer, Internet Ate Punjabi Typing	84-86
37	FA-PUN-CE-404 (C)/ Dissertation/ Project Report (Only for Regular Student's)	87-88
38	FA-PUN-OE-405 (A)/ Punjabi Sahit Da Ithaas : Mudhli Jan-Pchhan	89-90
39	FA-PUN-OE-405 (B)/ Punjab Di Naik Parampara	91-92
40	FA-PUN-OE-405 (C)/ Pakistani Punjabi Sahit	93-94
41	FA-PUN-OE-405 (D)/ Anuvad Ate Anuvad Kala	95-97

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ / Introduction:-

ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਰੇਏ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਸਮਾਜ, ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ, ਬਿਹਤਰ ਇਨਸਾਨ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ-ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਤਕਨੀਕਾਂ/ ਟੂਲਜ਼/ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 07 ਜੂਨ 2003 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਉੱਤਮਤਾ, ਖੋਜ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਰਟਸ, ਸਾਇੰਸ, ਕੌਮਰਸ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ, ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟੋਰਲ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਯੂ.ਜੀ., ਪੀ.ਜੀ., ਬੀ.ਐੱਡ ਅਤੇ ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ NEP 2020 ਵਿੱਚ ਕਲਪਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਅਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ NEP-2020 ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੋਰਡਾਂ ਆਫ਼ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਰਸ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ / Vision of MA Punjabi Course:-

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਰਸ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਲੋਚਨਾ, ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸੁਹਜ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ / Objectives of MA Punjabi Course:-

- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ, ਬੌਧਿਕ ਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁਨਰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿਖਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਫਲ ਭਵਿੱਖ (ਕਰੀਅਰ) ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ।

- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ❖ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿੱਖਣ, ਨਵੀਨਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।
- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਬਹੁਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ❖ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨਾ।
- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਮ.ਫ਼ਿਲ ਅਤੇ ਪੀਐੱਚ.ਡੀ. ਵਰਗੀਆਂ ਉੱਚ-ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਜਾਗਰੂਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ / Programme Outcomes (PO) :-

ਆਰਟਸ ਫੈਕਲਟੀ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ:-

	ਵਰਣਨ
PO-1	ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਗਿਆਨ (Discipline Knowledge): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਰੂਪਰਤ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ / ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-2	ਸੰਚਾਰ ਯੋਗਤਾ (Communication Skill): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਜਟਿਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

PO-3	ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ (Critical Thinking): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ, ਤਰਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤੁਲਤ ਧਾਰਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਅਮਲਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀਆਂ / ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-4	ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੋਚ (Reflective Thinking): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੰਵੇਦਨਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ, ਕਦੋਂ, ਕਿਵੇਂ, ਕਿਉਂ ਆਦਿ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਥਾਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਮਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।
PO-5	ਖੋਜ ਯੋਗਤਾ (Research Skills): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਨਾਲ ਉਤਪਰੇਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਢੁਕਵੇਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ, ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਉਸ ਪਿਛਲੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਮੁਖੀ ਸੋਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜ ਸਬੰਧੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ, ਉਸਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਦੇਣ, ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-6	ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਖਰਤਾ (Digital Literacy): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਟੀ (ICT) ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਲਬੱਧ ਵੱਖ ਵੱਖ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-7	ਸਵੈ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸਿੱਖਿਆ (Self-directed Learning): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ/ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਅਧਿਐਨ ਸਮੱਗਰੀ, ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-8	ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਝ (Multicultural Competence): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀ ਬਲਕਿ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

PO-9	ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ (Moral and Ethical Awareness): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਹੁਅਯਾਮੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੱਚ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-10	ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿਖਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ (Lifelong Learning Ability): ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਵਨ ਭਰ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੱਧਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ / Programme Specific Outcomes (PSOs):-

ਐਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਉਪਰੰਤ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ :-

	ਵਰਣਨ
PSO1	ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।
PSO2	ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਵੇਚਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਲਈ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਲੇਖਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।
PSO3	ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੁਹਜ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁੱਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੌਧਿਕ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
PSO4	ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੋਸ਼ਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਅਨੁਵਾਦ, ਪੱਤਰਕਾਰਿਤਾ, ਮੀਡੀਆ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
PSO5	ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਲਰਨਿੰਗ ਨਤੀਜੇ-ਅਧਾਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ / Learning Outcomes-based Curriculum

Framework (LOCF):-

LOCF ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਲੇਬਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਕੇਂਦਰਿਤ (student-centric) ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਚਾਅ ਨਾਲ ਸਿਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CFC), ਕੋਰ ਕੰਪਲਸਰੀ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CCC), ਕੋਰ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CEC), ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (OEC) ਆਦਿ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਰਸ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਗਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਚਿਤ ਗ੍ਰੇਡ ਪੁਆਇੰਟ ਐਵਰੇਜ (CGPA) ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। CBCS ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਨਾਲ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। CBCS ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਮੋਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕਰੈਡਿਟਾਂ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਢਾਂਚਾ/ Structure Of M.A. Punjabi Programme

- ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚਾਰ ਸਮੇਸਟਰ (ਦੋ ਸਾਲ) ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੁੱਲ ਅਠਾਰਾਂ ਪੇਪਰ/ਕੋਰਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੇਸਟਰ I ਅਤੇ II ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CFC) ਅਤੇ ਚਾਰ ਕੋਰ ਕੰਪਲਸਰੀ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CCC) ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੇਸਟਰ III ਅਤੇ IV ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੋਰ ਕੰਪਲਸਰੀ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CCC), ਦੋ ਕੋਰ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CEC) ਅਤੇ ਇੱਕ ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (OEC) ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ।
- ਸਿਰਫ਼ ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਚੌਥੇ ਸਮੇਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੋਰ ਸਟੱਡੀ ਜਾਂ ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ (Dissertation) ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

SEMESTER VISE DETAILS OF PROGRAMME

MA Punjabi

SEMESTER-I

Paper Code	Paper Name	Course	L	T	P	Credits	Total Marks	Internal Marks	External Marks	Minimum Pass Marks
Core Foundation Course										
FA-PUN-CF-100	Punjabi Bhasha, Sahit Ate Sabhyachar	Core Foundation								
Core Compulsory Courses										
FA-PUN-CC-101	Punjabi Sahit Da Ithaas (Mudh to 1850 tak)	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-102	Gurmat Ate Sufi Kav	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-103	Bharti Ate Unani Sahit Sidhant	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-104	Punjabi Novel Da Adhiyan	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36

Total Credit - 20

Total Marks - 400

SEMESTER-II

Paper Code	Paper Name	Course	L	T	P	Credits	Total Marks	Internal Marks	External Marks	Minimum Pass Marks
Core Foundation Course										
FA-PUN-CF-200	Human and National Values	Core Foundation								
Core Compulsory Courses										
FA-PUN-CC-201	Punjabi Sahit Da Ithaas (1851 Ton Hun Tak)	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-202	Punjabi Kissa Kav Ate Bir Kav	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-203	Punjabi Te Pachhmi Sahit Sidhant Ate Punjabi Alochana	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-204	Sabhyachar Ate Punjabi Sabhyachar	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36

Total Credit - 20

Total Marks - 400

SEMESTER-III

Paper Code	Paper Name	Course	L	T	P	Credits	Total Marks	Internal Marks	External Marks	Minimum Pass Marks
Core Compulsory Courses										
FA-PUN-CC-301	Adhunik Punjabi Kavita (1960 tak)	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-302	Bhasha Vigyan Ate Punjabi Bhasha	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
Core Elective Courses										
FA-PUN-CE-303 (A) OR FA-PUN-CE-303 (B)	Punjabi Natak Ate Ikangi Da Adhiyan OR Adhunik Punjabi Vartak	Core Elective	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CE-304 (A) OR FA-PUN-CE-304 (B) OR FA-PUN-CE-304 (C)	Nari Punjabi Sahit OR Media ate Punjabi Media OR Khoj Vidhi	Core Elective	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
Open Elective Courses										
FA-PUN-OE-305 (A) OR FA-PUN-OE-305 (B) OR FA-PUN-OE-305 (C) OR FA-PUN-OE-305 (D)	Punjabi Bhasha Viakaran: Mudhli Jan-Pchhan OR Punjabi sabhyachar : Mudhli Jan-Pchhan OR Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit OR Sirjnatmak Lekhan : Adhyan Ate Sikhilai	Open Elective	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36

Total Credit - 25

Total Marks - 500

SEMESTER-IV

Paper Code	Paper Name	Course	L	T	P	Credits	Total Marks	Internal Marks	External Marks	Minimum Pass Marks
Core Compulsory Courses										
FA-PUN-CC-401	Adhunik Punjabi Kavita (1961 Ton Hun Tak)	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CC-402	Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara	Core Compulsory	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
Core Elective Courses										
FA-PUN-CE-403 (A) OR FA-PUN-CE-403 (B)	Punjabi Bhasha Vigyan Ate Gurmukhi Lipi OR Punjabi Kahani Da Adhiyan	Core Elective	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
FA-PUN-CE-404 (A) OR FA-PUN-CE-404 (B) OR FA-PUN-CE-404 (C)	Parvasi Punjabi Sahit OR Computer, Internet Ate Punjabi Typing OR Dissertation/ Project Report (Only for Regular Student's)	Core Elective	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36
Open Elective Courses										
FA-PUN-OE-405 (A) OR FA-PUN-OE-405 (B) OR FA-PUN-OE-405 (C) OR FA-PUN-OE-405 (D)	Punjabi Sahit Da Ithaas : Mudhli Jan-Pchhan OR Punjab Di Naik Parampara OR Pakistani Punjabi Sahit OR Anuvad Ate Anuvad Kala	Open Elective	4	1		5	100	25	75	9 + 27 = 36

Total Credit - 25

Total Marks - 500

ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ /Assessment and Evaluation:-

ਕੋਰ ਕੰਪਲਸਰੀ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CC), ਕੋਰ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (CE) ਅਤੇ ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (OE) ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਕੁੱਲ 100 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 100 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ: -

ਕੁੱਲ ਅੰਕ- 100 = ਥਿਊਰੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ)- 75 ਅੰਕ + ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸਮੁੱਚਾ) - 25 ਅੰਕ

(A) ਥਿਊਰੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ) ਦਾ ਪੈਟਰਨ (75 ਅੰਕ):-

- ❖ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ 5 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ 500 ਸ਼ਬਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(B) ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਪੈਟਰਨ (25 ਅੰਕ):-

- ❖ ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ 25 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ❖ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਲਜ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 30 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ:-

ਮਿਡਟਰਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ - 10 ਅੰਕ

ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ/ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ/ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ -15 ਅੰਕ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 36 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI
SEMESTER -1st
FA-PUN-CF-100

Punjabi Bhasha, Sahit Ate Sabhyachar

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ

(Core Foundation Course / Paper)

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਕਥਾ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ- ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਖੇਤਰੀ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਮਾਧਿਅਮ।

(ੲ) ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ : ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ : ਮਾਝੀ, ਦੁਆਬੀ, ਮਲਵਈ, ਪੁਆਧੀ, ਪੋਠੋਹਾਰੀ, ਮੁਲਤਾਨੀ।

(ੲ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ।

(ਸ) ਅਜੋਕੇ ਦੇਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪ (ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ, ਇਕਾਂਗੀ, ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ): ਅਰਥ ਅਤੇ ਤੱਤ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲਾ ਲੋਕ ਕਾਵਿ (ਲੋਕ ਗੀਤ, ਘੋੜੀਆਂ, ਸੁਹਾਗ, ਸਿੱਠਣੀਆਂ, ਕੀਰਨੇ, ਬੋਲੀਆਂ, ਲੋਰੀਆਂ, ਮਾਹੀਆ): ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੂਮਿਕਾ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਕਥਾ ਰੂਪ: ਪਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਜਨੇਰ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕਥਾਵਾਂ, ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ, ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਤਰ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2. . -ਉਗੀ- , ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ, 5ਆਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ।
6. ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
9. ਡਾ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ,ਲੁਧਿਆਣਾ।
10. -ਉਗੀ-, ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਾਰਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
11. ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਨ, ਮਾਨ ਬੁੱਕ ਸਟੋਰ ਐਂਡ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਬਠਿੰਡਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

**MA PUNJABI
SEMESTER -1st**

FA-PUN-CC-101

Punjabi Sahit Da Ithaas (Mudh to 1850 tak)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਮੁੱਢ ਤੋਂ 1850 ਤੱਕ)

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਇਸਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਾਲਵੰਡ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
- ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਧਾਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

- (ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ।
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।
- (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਅਤੇ ਨਾਮਕਰਨ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਮੁੱਢ ਤੋਂ 1500 ਈ. ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ : ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਸਾਹਿਤ, ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ, ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ, ਬੀਰ ਕਾਵਿ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ।

ਯੂਨਿਟ- 3

- (ੳ) 1500 ਤੋਂ 1700 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਾਰਾਵਾਂ- ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ, ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ, ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ, ਬੀਰ ਰਸੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ।
- (ਅ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲ: ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਲ।

ਯੂਨਿਟ- 4

- (ੳ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ।
- (ਅ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ।

ਯੂਨਿਟ- 5

1701 ਤੋਂ 1850 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ- ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ, ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ, ਬੀਰ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਤਕ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗਪਹਿਲਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਗਤੀਕਾਲ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੇਕਗੀਤਪੁ ਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਸਾਰੇ ਭਾਗ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ 1 ਅਤੇ 2), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੀ ਮੁਖਤਸਰ ਤਵਾਰੀਖ਼, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
7. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ (ਸੰ.), ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ (ਭਾਗ 1 ਅਤੇ 2), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
8. ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ, ਪੰਜਾਬ।
9. ਡਾ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -1st

FA-PUN-CC-102

Gurmat Ate Sufi Kav

ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ, ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

- ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਸੂਫੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੇ ਮੂਲ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ: ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਜਪੁਜੀ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੱਖ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ: ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਕਾਫੀਆਂ (ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
2. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ।
3. ਡਾ. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਆਦਿ-ਕਾਲ-ਭਗਤੀ ਕਾਲ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ੁਕਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
6. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
7. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਪੁਜੀ ਪਾਠ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਅਰਥਾਵਲੀ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
10. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਸੂਫੀਮਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
11. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

12. ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

13. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 26, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

14. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 33, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -1st

FA-PUN-CC-103

Bharti Ate Unani Sahit Sidhant

ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ।

(ਅ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ।

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ, ਹੇਤੂ, ਭੇਦ।

(ਅ) ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ: ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ, ਧੁਨੀ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ: ਅਲੰਕਾਰ, ਰੀਤੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਵਕਰੋਕਤੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਔਚਿਤਯ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਪਲੈਟੋ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ।

(ਅ) ਲੌਜਾਈਨਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 5

ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ: ਅਨੁਕਰਨ (Immitation), ਤ੍ਰਾਸਦੀ (tragedi), ਵਿਰੋਚਣ (catharsis)।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
2. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
3. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. -ਉਹੀ-, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਐੱਸ ਚਾਂਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
5. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. -ਉਹੀ-, ਤ੍ਰਾਸਦੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾਕੈਂਟ।
7. -ਉਹੀ-, ਉਦਾਤ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
9. ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
10. ਸੁਕਦੇਵ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
11. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
12. ਗਨਪਤੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ ਭਾਰਤੀਯ ਔਰ ਪਾਛਚਾਤਯ ਕਾਵਯ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੋਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ।
13. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸੀ, ਲਾਨਜਾਈਨਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
14. -ਉਹੀ-, ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
15. ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
16. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
17. ਨਗੋਂਦਰ, ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਦਿੱਲੀ।
18. ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ, ਸਾਹਿਤ ਦਰਪਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
19. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
20. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਤ੍ਰਾਸਦੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
21. ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI
SEMESTER -1st
FA-PUN-CC-104

Punjabi Novel Da Adhiyan

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਰਾਹੀਂ ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚੋਖਟੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ, ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਵਲੀ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨਾਵਲ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਅੱਧ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ (ਨਾਵਲ)- ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਮਾਤਲੋਕ (ਨਾਵਲ)- ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
2. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
3. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
4. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਵਲ ਮਾਤਲੋਕ : ਜਗਤ ਤੇ ਜੁਗਤ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
7. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਗਲਪਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
10. ਰਜਨੀਸ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਗਲਪ ਅਧਿਐਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
11. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗਲਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਅੰਕ 19, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

**MA PUNJABI
SEMESTER -2nd**

FA-PUN-CF-200

Human And National Values

ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਲ

(Core Foundation Course)

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸੂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਡੇਟ ਕੋਰ (ਐਨਸੀਸੀ) - ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਉਦੇਸ਼, ਐਨਸੀਸੀ ਝੰਡਾ, ਐਨਸੀਸੀ ਗੀਤ, ਐਨਸੀਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨਸੀਸੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਐਨਸੀਸੀ: ਰੈਂਕ, ਆਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ, ਐਨਸੀਸੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਐਨਸੀਸੀ ਕੈਂਪ, ਐਨਸੀਸੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਕੈਡਿਟਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਅਤੇ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ।

(ਅ) ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੁਣ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਹੀਣਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹੱਲ।

(ੲ) ਡ੍ਰਿਲ - ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਡ੍ਰਿਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਡ੍ਰਿਲ ਵਿਚ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਡ੍ਰਿਲ ਮੂਵਮੈਂਟਸ, ਆਰਮਜ਼ ਡਰਿਲ, ਸਕੁਐਡ ਡਰਿਲ, ਗਾਰਡ ਆਫ ਆਨਰ, ਸੇਰੇਮੋਨੀਅਲ ਡਰਿਲ, ਗਾਰਡ ਮਾਊਂਟਿੰਗ।

(ਸ) ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਐਨਸੀਸੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ (ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੋਰਸ) - ਕੰਟਰੋਲ ਕਮਾਂਡ, ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼, ਆਰਮੀ, ਨੇਵੀ ਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਟਰੇਨਿੰਗ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਆਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ, ਪਰਮ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਰੈਂਕ ਦੇ ਬੈਜ।

(ਅ) ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ - ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ, ਤਕਨੀਕੀ, ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ।

(ੲ) ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ - 0.22 ਰਾਈਫਲ, 7.62 ਰਾਈਫਲ, 7.62 ਐਸਐਲਆਰ (ਸੈਲਫ ਲੋਡਿੰਗ ਰਾਈਫਲ), 5.56 ਐਮਐਮ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਰਾਈਫਲ, ਐੱਲ.ਐੱਮ.ਜੀ. (ਲਾਈਟ ਮਸ਼ੀਨ ਗਨ), ਸਟੈਨ ਮਸ਼ੀਨ ਕਾਰਬਾਈਨ, 2" ਮੋਰਟਾਰ, ਗ੍ਰੇਨੇਡ, ਪਿਸਤੌਲ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਇਰਿੰਗ, ਰੇਂਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਰੇਂਜ ਡਰਿਲ।

(ਸ) ਮਿਲਟਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲ, ਫੀਲਡ ਕਰਾਫਟ, ਫੀਲਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਬੈਟਲ ਕਰਾਫਟ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਰੁਕਾਵਟ ਸਿਖਲਾਈ (Obstacle Training), ਸਾਹਸੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ, ਸਰੀਰਕ ਆਸਣ ਸਿਖਲਾਈ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ, ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ, ਫਸਟ ਐਡ।

(ਅ) ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਕਾਸ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਕਰਤੱਵ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਮਨੋਬਲ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ- ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ: ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਣ।

(ਅ) ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਤੁਲਨ- ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ: ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।

(ੲ) ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ- ਸੱਚਾਈ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ, ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਦੇਖਭਾਲ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹੀਅਤ।

(ਸ) ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ।

(ਹ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦਤਾ - ਸਮਾਂ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਟੀਮ ਵਰਕ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ।

(ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ- ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਅਹਿੰਸਾ (ਗਾਂਧੀ, ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ)।

(ੲ) ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ- ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ।

(ਸ) ਮੁੱਲ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

(ਹ) ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਰਤੱਵਾਂ

(ਕ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ - ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ: ਜੀਵਤ ਅਤੇ ਗੈਰ- ਜੀਵਤ ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਮੇਜਰ ਆਰ.ਸੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਵ ਸੰਜਯ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਏਨਸੀਸੀ ਹੈਂਡ ਬੁਕ, ਕਾਂਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਝਟਾਕਾ (ਯੂਪੀ)।
2. ਡਾ. ਪਾਠਭੇਯ ਵ ਪਾਠਭੇਯ, ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਸੁਰਕਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੁਕ ਡਪੋ, ਬਰੇਲੀ।
3. ਡਾ. ਏਸ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਰਕਸ਼ਾ ਵ ਸੁਰਕਸ਼ਾ: ਮਾਡਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਸ, ਜਾਲੰਧਰ।
4. ਡਾ. ਪੁਖਰਾਜ ਜੈਨ ਵ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਫ ਝਯਾ, ਭਾਰਤੀਯ ਰਾਜਵਯਵਸ਼ਠਾ, ਸਾਹਿਤਯ ਭਵਨ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ, ਆਗਰਾ।
5. ਡਾ. ਹਰਵੀਰਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਪ੍ਰਤਿਰਕਸ਼ਾ, ਜਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਥ ਕੰਪਨੀ, ਮੇਰਠ।
6. ਡਾ. ਲਲਨ ਸੰਹ, ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਸੁਰਕਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੁਕ ਡਪੋ, ਬਰੇਲੀ।
7. ਡਾ. ਨਰੇਨ੍ਦ੍ਰ ਸੰਹ, ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਸੁਰਕਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੁਕ ਡਪੋ, ਬਰੇਲੀ।
8. NCERT, Education in Values, New Delhi.
9. M.G. Chitakra, Education and Human Values, A.P.H. Publishing Corporation, New Delhi.
10. Satchidananda, M.K.: Ethics, Education, Indian Unity and Culture, Ajantha Publications, Delhi.
11. National Security: K. Subramanyam.
12. ASEAN Security: Air Comdr. Jasjit Singh.

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -2nd

FA-PUN-CC-201

Punjabi Sahit Da Ithaas (1851 Ton Hun Tak)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਲੇਖਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਵਿਧਾ ਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

1851 ਈ. ਤੋਂ 1900 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ।

ਯੂਨਿਟ- 2

1901 ਈ. ਤੋਂ 1960 ਈ. ਤੱਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ, ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਯੂਨਿਟ- 3

1901 ਈ. ਤੋਂ 1960 ਈ. ਤੱਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਇਕਾਂਗੀ, ਸਵੈ-ਜੀਵਣੀ, ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਯੂਨਿਟ- 4

1961 ਈ. ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ, ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਯੂਨਿਟ- 5

1961 ਈ. ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਇਕਾਂਗੀ, ਸਵੈ-ਜੀਵਣੀ, ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

5. ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਸਾਰੇ ਭਾਗ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਡਾ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -2nd

FA-PUN-CC-202

Punjabi Kissa Kav Ate Bir Kav

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਬੀਰ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਹੀਰ (ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ ਦਾ (ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕਤਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਹੀਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ, ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ, ਸਿੰਘ ਬਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
3. ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ (ਸੰਪਾ.), ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
7. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
8. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

9. ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਵਾਰਿਸਸ਼ਾਹ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
11. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਾਵਿ ਲੋਕ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ।
12. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
13. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 27, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -2nd

FA-PUN-CC-203

Punjabi Te Pachhmi Sahit Sidhant Ate Punjabi Alochana

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ : ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ : ਰਹੱਸਵਾਦ, ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ: ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਲੋਚਨਾ : ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ।

ਯੂਨਿਟ- 5

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਲੋਚਨਾ: ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਟੀ.ਆਰ. ਵਿਨੋਦ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਇਕੱਤੀ ਫਰਵਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾਕੈਂਟ।
3. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਮਕਾਲੀ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
4. ਸੁਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
5. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
7. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ : ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਿਪੇਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. -ਉਹੀ-, ਚਿੰਤਨ ਪੁਨਰ ਚਿੰਤਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. -ਉਹੀ-, ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ ਸੰਵਾਦ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
10. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਪਾਰਗਾਮੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
11. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
12. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
13. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
14. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੋਮੇ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
15. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸੀ, ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।
16. -ਉਹੀ-, ਸਮੀਖਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।
17. -ਉਹੀ-, ਸਿਧਾਂਤ ਚਿੰਤਨ : ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਤੋਂ ਵਿਰਚਨਾ ਤੱਕ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।
18. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
19. ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਪਟਿਆਲਾ।
20. ਗੋਪੀਚੰਦ ਨਾਰੰਗ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
21. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਮਸਲੇ ਗਲਪ ਦੇ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ।
22. -ਉਹੀ-, ਜੇਤ-ਜੁਗਤ ਕੀ ਬਾਰਤਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ।
23. ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਹਨੂਮੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
25. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ, ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
26. ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ, ਸੋਧਾਂ ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਲੇਖ (ਲਿਪੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਸੰਪਾ. ਪਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ), ਜਸਵੰਤਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ।
27. ਭੀਮਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਨਵ-ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਅਤੇ ਉੱਤਰਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ, ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ।
28. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ ਅੰਕ) ਅੰਕ 31-32, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
29. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ, ਰਵੀ ਚੇਤਨਾ, ਰਵੀ ਮੈਮੋਰੀ ਅਲਟ੍ਰਾਸਟ, ਪਟਿਆਲਾ।
30. ਟੀ.ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਆਓ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹੀਏ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
31. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿਹਾਰਿਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
31. ਡਾ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -2nd

FA-PUN-CC-204

Sabhyachar Ate Punjabi Sabhyachar

ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਧਾਰਾਂ, ਨੇਮਾਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੋਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਥਾਪਿਤ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ (ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ)।

(ਅ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ।

(ੲ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ।

(ਹ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ।

(ਅ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਭੂਗੋਲ, ਸਭਿਅਤਾ, ਇਤਿਹਾਸ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਧਰਮ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਭੂਗੋਲ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਰਿਪੇਖ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਸੰਗ।

(ਅ) ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ : ਮੂਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. -ਉਹੀ-, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
6. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
7. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀਅਤ : ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੂਪ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
9. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
10. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (ਦੂਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਨਫਰੰਸ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CC-301

Adhunik Punjabi Kavita (1960 tak)

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (1960 ਤੱਕ)

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਕਵਿਤਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਤੱਤ।

(ਅ) ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (1960 ਈ. ਤੱਕ) : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ: ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਅਨੁਭਵ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਮੇਰੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

- ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਵੀਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
- ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ।
- ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
- ਉਹੀ-, ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
- ਉਹੀ-, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
- ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
- ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

9. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
11. ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਨ (ਸੰਪਾ.), ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ, ਸਮਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
12. ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
11. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
12. ਡਾ. ਹਰਜੋਧ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ- ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ (ਜਿਲਦ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ), ਯੂਰਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ, ਵਾਲਸਾਲ, ਯੂ. ਕੇ.

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CC-302

Bhasha Vigyan Ate Punjabi Bhasha

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ : ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੇਤਰ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੇਤਰ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ।

(ਅ) ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਮਚਾਮਸਕੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

(ਅ) ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਨੀਤੀ

(ੲ) ਪ੍ਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਆਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ।
3. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
5. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
6. -ਉਰੀ-, ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
7. ਦੁਨੀਚੰਦ੍ਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
8. -ਉਰੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
9. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਜ ਪਟਿਆਲਾ।
11. -ਉਰੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
12. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CE-303 (A)

Punjabi Natak Ate Ikangi Da Adhiyan

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਟ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ।

(ਅ) ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ (ਨਾਟਕ): ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆ, ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਸਾਰ, ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਾਟ ਜੁਗਤਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ।

(ਅ) ਇਸ਼ਕ ਬਾਝ ਨਮਾਜ ਦਾ ਹੱਜ ਨਾਹੀ (ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ): ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆ, ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਸਾਰ, ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਾਟ ਜੁਗਤਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ (ਨਾਟਕ), ਨਵਯੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
2. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਇਸ਼ਕ ਬਾਝ ਨਮਾਜ ਦਾ ਹੱਜ ਨਾਹੀ (ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
3. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜ ਨਾਟਕਕਾਰ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੀਆਂ ਨਾਟ-ਜੁਗਤਾਂ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
5. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ-ਭੂਮੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
6. ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਕੰਵਲਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ ਚੇਤਨਾ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
8. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

9. -ਉਹੀ, ਪੰਜਾਬੀਨਾਟਕ : ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਸਮਦਰਸ਼ੀ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
11. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ-ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
12. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਅਜਮੇਰ ਐਲਖ ਦੀ ਨਾਟ ਕਲਾ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
13. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
14. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਜੈਨ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਰਹਿੰਦ।
15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CE-303 (B)

Adhunik Punjabi Vartak

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਪ ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਨਵੀਆਂ ਸੋਚਾਂ (ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)- ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ- ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਗਾਗਰ (ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਸਕਰਣ , (ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਤਰਸੇਮ ਸਰਮਾ)

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਸ.ਸ. ਅਮੇਲ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਾਤਿਸ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁਨੀਤ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ।
7. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ : ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਨਿਬੰਧ ਅੰਕ) ਅੰਕ 29, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CE-304 (A)

Nari Punjabi Sahit

ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਰੀਵਾਦ, ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਹੋਵੇਗਾ।

- ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

- (ੳ) ਨਾਰੀ, ਨਾਰੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦ।
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ: ਉਦਭਵ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ।
- (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਕਾਵਿ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ।
- (ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਕਹਾਣੀ: ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

- ਫਾਲਤੂ ਔਰਤ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)- ਅਜੀਤ ਕੌਰ।
- ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

- ਕਣੀਆਂ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)- ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ।
- ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆਂ, ਨਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਦਮ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਡਾ.), ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
3. ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ, ਨਾਰੀਵਾਦ: ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਿੰਤਨ, ਕੇ.ਜੀ. ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. -ਉਹੀ-, ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕੋਸ਼ , ਕੇ.ਜੀ. ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਅਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਨਾਰੀ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
7. ਮਾਨਚੰਦ ਖੰਡੇਲਾ, ਮਹਿਲਾ ਔਰ ਬਦਲਤਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵੇਸ਼, ਅਵਿਸ਼ਕਾਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਜੈਪੁਰ।
8. ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਔਰਤ ਤੇ ਦਲਿਤ ਹਾਸੀਆਗਤ ਪ੍ਰਵਚਨ : ਨਵ-ਇਤਿਹਾਸਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
9. ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਿਮਰਸ਼, ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪੰਚਕੂਲਾ।
10. ਵਨੀਤਾ, ਨਾਰੀਵਾਦ ਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਅਜੰਤਾ ਬੁੱਕਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਦਿੱਲੀ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CE-304 (B)

Media and Punjabi Media

ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਪਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੂਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

- (ੳ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਅਰਥ, ਤੱਤ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ।
- (ਅ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2

- (ੳ) ਜਨਸੰਚਾਰ : ਅਰਥ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।
- (ਅ) ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ : ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ।
- (ੲ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਸਪਤਾਹਿਕ, ਪੰਦਰਾ-ਰੋਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚੇ, ਫੋਟੋ ਪੱਤਰਕਾਰੀ।

ਯੂਨਿਟ- 3

- (ੳ) ਨਵੇਂ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨ : ਵੈੱਬਸਾਈਟ, ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ।
- (ਅ) ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।
- (ੲ) ਵੈੱਬ ਪੱਤਰਕਾਰੀ: ਬਲਾਗ ਅਤੇ ਯੂਟਿਊਬ।

ਯੂਨਿਟ- 4

- (ੳ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ : ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ, ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਫ਼ੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਸਰਕੁਲੇਸ਼ਨ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ।
- (ਅ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰਤਾ: ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਚੰਗੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣ।
- (ੲ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ: ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ।

ਯੂਨਿਟ 5

- (ੳ) ਰਚਨਾਤਮਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਅਰਥ, ਮਹੱਤਤਾ, ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।
- (ਅ) ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ, ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨਾ।
- (ੲ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟ : ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ, ਮਹੱਤਵ, ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਐੱਲ. ਆਰ. ਨਾਗਪਾਲ, ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੇ ਛਪਾਈ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕਸ਼ਾਪ ਨਵੀਂਦਿੱਲੀ।
4. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਪਾਰੁਲ ਰਾਏ ਜ਼ਾਦਾ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਬੱਤਰਾ, ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਕਿਸ਼ਨੀ ਨਵਲਾਣੀ, ਸੂਚਨਾ ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
9. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
10. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ : ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-CE-304 (C)

Khoj Vidhi

ਖੋਜ ਵਿਧੀ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਦੇ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਖੋਜ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।

(ਅ) ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ : ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਖੋਜ-ਵਿਧੀਆਂ।

(ਅ) ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ, ਖੋਜ-ਸੰਦ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਧੀ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਾਰ।

(ਅ) ਪੈਰ ਟਿੱਪਣੀ, ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ।

ਯੂਨਿਟ 5

(ੳ) ਖੋਜ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ।

(ਅ) ਪਲੈਗਰਿਜ਼ਮ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਡਾ), ਖੋਜ: ਸਿੱਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸਰ, ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਸੰਦਰਭ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. -ਉਹੀ-, ਖੋਜ ਵਿਧੀ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜਕਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਦਵਿੰਦਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ: ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਸੇਧ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਸਾਹਿਤ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-OE-305 (A)

Punjabi Bhasha Viakaran: Mudhli Jan-Pchhan

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਆਕਰਨ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ, ਲਗਾਂ-ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਪੜ੍ਹਣ ਅਤੇ ਲੇਖਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਪੰਜਾਬੀ ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ, ਉਚਾਰਣ-ਸਥਾਨ, ਲਗਾਂ-ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਲਗਾਖਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਸ਼ਬਦ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ: ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਸਬੰਧਕ, ਯੋਜਕ, ਵਿਸਮਿਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭੇਦ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਵਾਕ ਬੋਧ, ਵਾਕ ਵਿਉਂਤ, ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਉਪਵਾਕ, ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੰਡ। ਸ਼ਬਦ-ਰਚਨਾ: ਅਗੇਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੇਤਰ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਅਰਥ-ਬੋਧ: ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ।

ਯੂਨਿਟ 5

ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਅਖਾਣ। ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਪਦ/ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, 5ਆਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ।
5. ਡਾ. ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਗਲ ਅਤੇ ਅਰੂੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
7. ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖੀਆ ਬੋਰਡ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-OE-305 (B)

Punjabi sabhyachar : Mudhli Jan-Pchhan

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

- (ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗ।
- (ਅ) ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਵਰਤਨ।
- (ੲ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ।

ਯੂਨਿਟ- 2

- (ੳ) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ।
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰੂਪਰੇਖਾ।
- (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ।

ਯੂਨਿਟ- 3

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਖੜਵੇਂ ਲੱਛਣ।
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
- (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਪਰਿਪੇਖ।

ਯੂਨਿਟ- 4

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਾਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ।
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵਾ।
- (ੲ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ।

ਯੂਨਿਟ 5

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ।
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰੀਤਿ ਰਿਵਾਜ।
- (ੲ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸੇਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਦਿੱਲੀ।
2. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
3. ਪ੍ਰੋ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
5. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
7. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
8. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-OE-305 (C)

Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

- (ੳ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ।
- (ਅ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਭਾਵ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ।
- (ੲ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।
- (ਸ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਣ/ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਿ ਅਨੁਵਾਦ।
- (ਅ) ਸਮੁੰਦਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਬਾਰਿਸ਼ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) - ਨਰੇਸ਼ ਸਕਸੈਨਾ (ਅਨੁ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੱਧੂ), ਕੈਲੀਬਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ,ਪਟਿਆਲਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਿੰਦੀ ਨਾਵਲ ਅਨੁਵਾਦ।
- (ਅ) ਤਮਸ (ਨਾਵਲ)- ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ, (ਅਨੁ. ਅਨੇਮਨ ਸਿੰਘ), ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਆਚਾਰਯ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਸੁਕਲ, ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ।
2. ਸਰੋਜਨੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੰਪਾ.), ਸਮਕਾਲੀਨ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕੇ ਵਿਵਿਧ ਆਯਾਮ, ਸੁਕੀਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੈਥਲ।
3. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ, ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ : ਸਾਹਿਤਯ ਔਰ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ, ਜਤਿਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ।
4. ਹਰਦਿਆਲ, ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਨੀ ਪਰੰਪਰਾ ਔਰ ਪ੍ਰਗਤੀ, ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।
5. ਦੁਆਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਕਸੈਨਾ, ਹਿੰਦੀ ਕੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਉਪਨਿਆਸ ਔਰ ਉਪਨਿਆਸਕਾਰ, ਸ਼ਿਵ ਭਾਰਤੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।
6. ਨਾਮਵਰ ਸਿੰਘ, ਕਵਿਤਾ ਕੇ ਨਏ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਰਾਜ ਕਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।
7. ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਸਮਕਾਲੀਨ ਕਵਿਤਾ ਕਾ ਯਥਾਰਥ, ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।

8. ਮਧੁਰੇਸ਼ ਹੋਨਾ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਕਾ, ਸਾਹਿਤਯ ਭੰਡਾਰ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ।
9. ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਣੀ, ਹਿੰਦੀ ਉਪਨਿਆਸੋਂ ਮੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ, ਕੇ. ਕੇ. ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
- 10 ਰਾਮ ਵਿਨੋਯ ਸ਼ਰਮਾ, ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਕੇ ਸਾਹਿਤਯ ਸਰੋਕਾਰ, ਨਯੀ ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
11. ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ, ਆਧੁਨਿਕ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -3rd

FA-PUN-OE-305 (D)

Sirjnatmak Lekhan : Adhyan Ate Sikhilai

ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੇਖਣ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

- (ੳ) ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ।
- (ਅ) ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤੇ।
- (ੲ) ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲਿਖਤ: ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ।

ਯੂਨਿਟ- 2

- (ੳ) ਸਿਰਜਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ।
- (ਅ) ਸਿਰਜਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ।
- (ੲ) ਸਿਰਜਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਸ।
- (ਸ) ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ।
- (ਹ) ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 3

- (ੳ) ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਲੇਖਣ- ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਟਕ।
- (ਅ) ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।
- (ੲ) ਲਿਖਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4

- (ੳ) ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾ : ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ।
- (ਅ) ਖਬਰਾਂ ਲੇਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ, ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ, ਐਂਕਰਿੰਗ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ।
- (ੲ) ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੇਖਣ, ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੇਖਣ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲੇਖਣ।

ਯੂਨਿਟ- 5

- (ੳ) ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾ : ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ।
- (ਅ) ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਖਣਾ।

(ੲ) ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ।

(ਸ) ਵਿਗਿਆਪਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
2. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਥਾਪਰ, ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਮਲਟੀ ਮੀਡੀਆ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
4. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਲੇਖਕ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਰਘਬੀਰ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
6. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਡਾ.), ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਸੇਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
7. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ (ਡਾ.), ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CC-401

Adhunik Punjabi Kavita (1961 Ton Hun Tak)

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (1961 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ

ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (1961 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ) : ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਲੂਣਾ (ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਅਧਿਐਨ ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ, ਲੂਣਾ (ਮਹਾਂਕਾਵਿ), ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
2. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
3. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ, ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।
5. -ਉਹੀ-, ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
6. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
8. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ -ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ (ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਫ਼), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
11. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

12. -ਉਹੀ-, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾਸੁਹਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
13. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ (ਸੰਪਾ.), ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
14. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
15. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
15. ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਤਰ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
16. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਵਨੀਤਾ (ਸੰਪਾ.), ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸੰਵਾਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CC-402

Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara

ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ

(Core Compulsory Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਆਦਿ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੱਖਰਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ।

(ੲ) ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਾਹਿਤ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਵਿਧੀਆਂ (ਲੋਕ ਮਨ, ਲੋਕ ਸਿਆਣਪਾਂ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਲੋਕ ਰੁਝੀਆਂ)।

(ਅ) ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ (ਵਿਲੀਅਮ ਥਾਮਸ, ਵੀ. ਪ੍ਰਾਪ ਅਤੇ ਐਲਨ ਡੰਡੀ)।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਤੱਤ।

(ਅ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ, ਲੋਕ ਗਹਿਣੇ, ਲੋਕ ਪਹਿਰਾਵਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਕਲਾਵਾਂ, ਲੋਕ-ਨਾਚ, ਲੋਕ-ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ : ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਨਾਟ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ, ਲੋਕ ਗਹਿਣੇ, ਲੋਕ ਪਹਿਰਾਵਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ (ਆਰ.ਸੀ. ਟੈਪਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ, ਸ.ਸ. ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਅਤੇ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ)।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ, ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
2. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ, ਬਾਤਾਂ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਦੀਆਂ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕਸ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ।
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
4. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ।
5. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕਸ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ।
6. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
7. -ਉਹੀ-, ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪੈੜ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
8. ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਧ ਚਿੱਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
9. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
11. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
12. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਾਡੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
13. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
14. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ, ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕ ਧਾਰਾਈ ਪਿਛੋਕੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
16. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ- ਕਾਵਿ ਦੀ ਸਿਰਜਣ-ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
17. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
18. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
19. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ (ਸੰਪਾ.), ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
20. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
21. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
22. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CE-403 (A)

Punjabi Bhasha Vigyan Ate Gurmukhi Lipi

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੀ ਲਿਪੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਧੁਨੀ, ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ।

(ਅ) ਭਾਵਾਂਸ਼, ਭਾਵਾਂਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵਾਂਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਵਾਕ, ਵਾਕ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ।

(ਅ) ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ, ਅਰਥ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ-ਪ੍ਰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ।

(ਅ) ਸਮਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਮੂਲ ਸੰਕਲਪ।

(ੲ) ਭਾਸ਼ਾ ਰਜਿਸਟਰ, ਪਿਜਿਨ, ਕਰਿਓਲ, ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਸ਼ਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਸੰਬੰਧੀ ਭੁਲੇਖੇ।

(ਅ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ੲ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਖਰੋਸ਼ੀ, ਬ੍ਰਹਮੀ, ਸ਼ਾਰਧਾ, ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ।
2. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

4. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
5. -ਉਹੀ-, ਸਾਡੀਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
8. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
9. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
10. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
11. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
12. ਜੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CE-403 (B)

Punjabi Kahani Da Adhiyan

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚੋਖਟੇ ,ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਕਹਾਣੀ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਨਵੇਂ ਲੋਕ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) : ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਕਾਰਗਿਲ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਪੁਸ਼ਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
3. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿ., ਲੁਧਿਆਣਾ।
4. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀਤ, ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
5. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
6. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

7. ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਅਤੇ ਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਦੂਜਾ), ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀਕਹਾਣੀ : ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ, ਆਰਸੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
10. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
11. -ਉਹੀ-, ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਕਹਾਣੀ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
12. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
13. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਅਲਕਾ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
14. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਕਹਾਣੀਸੰਸਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਆਲੋਚਨਾ : ਰੂਪ ਤੇ ਰੁਝਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CE-404 (A)

Parvasi Punjabi Sahit

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਸ਼ਬਦ ਸੁਨੱਖੇ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ): ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ, ਨਵਰੰਗ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਸਮਾਣਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਟਾਵਰਜ਼ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ): ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਯੂਨਿਸਟਾਰ ਬੁਕਸ (ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ), ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ : ਨਵੇਂ ਪਾਸਾਰ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
2. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
3. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ : ਨਸਲਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
4. -ਉਹੀ-, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਟਾਵਰਜ਼ : ਵਸਤੂ ਵਿਧੀ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
6. ਜਸਪਾਲ ਕੋਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਬੀਮ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ, ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ, ਦਿੱਲੀ।
7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸ ਪੇਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ।
8. ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
9. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
10. ਦੇਵਿੰਦਰ ਚੰਦਨ ਬਰਤਾਨਵੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
11. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਮੁੱਲਤੇਮੁਲਾਂਕਣ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ।
12. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 40, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
13. ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਕਾਵਿ : ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਸੰਵਾਦ, ਯੂਨੀਮੈਕਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਜਲੰਧਰ।

14. ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ: ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
16. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਤੇ...(ਸੰਪਾ.), ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
17. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
- 18; ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ....(ਸੰਪਾ.), ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ: ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CE-404 (B)

Computer, Internet Ate Punjabi Typing

ਕੰਪਿਊਟਰ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ

(Core Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ (ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ):-

- (ੳ) ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਇਤਿਹਾਸ।
- (ਅ) ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਕਿਸਮਾਂ, ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਖੇਤਰ।
- (ੲ) ਇਨਪੁੱਟ ਭਾਗ, ਆਊਟਪੁੱਟ ਭਾਗ, ਸਟੋਰੇਜ ਭਾਗ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ :-

- (ੳ) ਕੰਪਿਊਟਰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ, ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਫਰਮਵੇਅਰ।
- (ਅ) ਮੋਬਾਈਲ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਐਪਸ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- (ੲ) ਐਮ.ਐਸ. ਡੋਸ ਅਤੇ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- (ਸ) ਐਮ.ਐਸ.ਆਫਿਸ, ਵਰਡ ਐਕਸਲ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਪੁਆਇੰਟ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ:-

- (ੳ) ਟਾਈਪ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਂਟ ਤਕਨਾਲੋਜੀ (ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨੀਕੋਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ)।
- (ਅ) ਫੋਂਟ ਕਨਵਰਟਰ, ਲਿਪੀਅੰਤਰਨ, ਸ਼ਬਦਜੋੜ ਤੇ ਗਰਾਮਰ ਚੈੱਕਰ।
- (ੲ) ਕੀਬੋਰਡ ਲੇਆਊਟ: ਫੋਨੈਟਿਕ ਕੀਬੋਰਡ (Phonetic Keyboard), ਇਨਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਬੋਰਡ (In Script Keyboard)।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ:-

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅੱਖਰ-2021 ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ।
- (ਅ) ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਨੁਵਾਦ, ਓਸੀਆਰ (OCR), ਪਾਠ (text) ਤੋਂ ਬੋਲ (Speech) ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਢੰਗ।
- (ੲ) ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਈਮੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਅਧਿਐਨ/ਅਧਿਆਪਨ ਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ, ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਯੂਨਿਟ- 5

ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖਿਆ :-

- (ੳ) ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (AI): ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ।
- (ਅ) ਸੋਸਲ ਨੇਟਵਰਕਸ, ਗੂਗਲ ਮੀਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਨਲਾਈਨ ਅਧਿਐਨ/ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ।
- (ੲ) ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੁਯੋਗ ਵਰਤੋਂ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।
- (ਸ) ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ (CAI) ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੇਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ(NPCI)।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸੀ. ਪੀ. ਕੰਬੇਜ, ਸਾਈਬਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
2. -ਉਹੀ-, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ।
4. -ਉਹੀ-, ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਿੰਡੋਜ਼, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
5. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੁਨੇਜਾ, ਕੰਪਿਊਟਰ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਆਓ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-CE-404 (C)

Dissertation/ Project Report

ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ/ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ

(Core Elective Course / Paper)

(Only for Regular Student's)

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ / ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਈ ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ / ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਕਹਿ ਸਕਣਗੇ।
- ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ / ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਿਪ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੈਜਨਟੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਕੋਰਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ (ਸਿਲੇਬਸ)

ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਈ ਪਰੰਪਰਕ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਖੋਜਾਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉਪਰ ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖ ਸਕੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜਾਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ/ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਿਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਭਾਗੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਖੋਜਾਰਥੀ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜਾਰਥੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਪੇਪਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇਗਾ। ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜਾਰਥੀ ਆਪਣਾ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਯੂਨੀਕੋਡ/ ਰਾਵੀ ਫੌਂਟ ਸਾਈਜ਼-12 (ਸਿੰਗਲ ਸਪੇਸ) ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 80 ਤੋਂ 100 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਖੋਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ

ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਬੰਧ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਰੀ (Plagiarism) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਰੀ (Plagiarism) ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੱਥੀ ਕਰੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ -

ਬਾਹਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (External Evaluation) -75%

ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ/ ਜੁਬਾਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (Internal Evaluation/Viva-Voce)- 25%

ਖੋਜਾਰਥੀ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ /ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ /ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਪਰ ਸਲੈਕਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-OE-405 (A)

Punjabi Sahit Da Ithaas : Mudhli Jan-Pchhan

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰੰਪਰਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵੰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਦਿ ਕਾਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ : ਨਾਥ ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਮੱਧਕਾਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ: ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਮੱਧਕਾਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ : ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ: ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ।

ਯੂਨਿਟ 5

ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ : ਨਾਟਕ, ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗਪਹਿਲਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਗਤੀਕਾਲ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤਪ੍ਰ ਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਸਾਰੇ ਭਾਗ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੀ ਮੁਖਤਸਰ ਤਵਾਰੀਖ਼, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. ਡਾ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-OE-405 (B)

Punjab Di Naik Parampara

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨਾਇਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

(ਅ) ਨਾਇਕ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ।

(ੲ) ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤ।

(ਸ) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂ-ਨਾਇਕ : ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਪੂਰਨ ਭਗਤ, ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਮੱਧਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤ।

(ਅ) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂ-ਨਾਇਕ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ, ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ।

(ੲ) ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ।

(ਸ) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂ-ਨਾਇਕ : ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਲੋਕ ਬੀਰ ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ: ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਵੇਦੀ (ਲੇਖਕ), ਨਵਯੁਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਮੇਢੀ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਲੇਖਕ), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਯੂਨਿਟ 5

ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ: ਡਾ. ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ (ਲੇਖਕ), ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਪੰਚਕੁਲਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।
2. ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ, ਯਾਦਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਤੇ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
3. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ), ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਮਦਾਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-OE-405 (C)

Pakistani Punjabi Sahit

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਣ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਜਾਗੇ (ਨਾਵਲ)- ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਹਿਗਲ (ਅਨੁਵਾਦਕ), ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਅਵਾਮੀ ਸ਼ਾਇਰ ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ : ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ (ਸੰਪਾਦਕ), ਦਿਲਦੀਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਮਰਾਲਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 37, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
2. ਇੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.) ਬਦ ਬੂੰਦ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ।
3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
4. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ।
5. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. ਸਮਦਰਸ਼ੀ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।
10. ਜਗਤਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (1947 ਤੋਂ 2005), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

MA PUNJABI

SEMESTER -4th

FA-PUN-OE-405 (D)

Anuvad Ate Anuvad Kala

ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ

(Open Elective Course / Paper)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 100 (Question Paper: 75 + Internal Assessment: 25)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 50 ਸ਼ਬਦ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ (i) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ)** ਕੁੱਲ-25 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 200 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਕੁੱਲ-30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ)** ਵਿੱਚ 4 ਸਵਾਲ (ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਵਾਲ 15 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 2 ਸਵਾਲਾਂ (ਉੱਤਰ ਸੀਮਾ- 500 ਸ਼ਬਦ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਅੰਦਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰੂਚੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਅਨੁਵਾਦ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ, ਸਰੂਪ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨ।

(ੲ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ।

(ਅ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦ।

(ੲ) ਅਨੁਵਾਦਕ ਦੇ ਗੁਣ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ: ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਰੂਪਾਂਤਰਣ, ਮੂਲ ਟੈਕਸਟ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ।

(ਅ) ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ : ਪੀਟਰ ਨਿਊ ਮਾਰਕ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਿਦਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਬੈਥਗੇਟਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।

(ਅ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ (ਗਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ) ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

(ੲ) ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਭੋਲਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ, ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਗਿਆਨ, ਕਿਤਾਬ ਘਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਵੀਂਦਿੱਲੀ।
2. ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਸੰਵਾਦ, ਉਡਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਮਾਨਸਾ।
3. A. H. Smith (Ed.), Aspects of Translation, Secker & Warburg, London.
4. Edwin Gentzler, Contemporary Translation Theories, Routledge, London.
5. Nida and Tabel, The Theory and Practice of Translation, J. Brill, London.
5. P. Newmark, Approaches to Translation, Pergamon Press, Oxford.
6. Pratima Dave Shastri, Fundamental Aspects of Translation, PHI Learning New Delhi.
7. Susan Bassnett, Translation Studies, Routledge, London.

